

Musiqi olamiga ilk qadam

Musiqi maktablari, konsert zallari va cholg'ular mavjud bo'lmagan olamni va unda musiqi yangrayotganini tasavvur qiling. Tabiat insonning musiqadan ilk ustoz bo'lgan. Odamlar yomg'ir tovushi, barglarning shitirlashi, soyning shovullashi, momaqaldiroq gumburi va qushlar sayrashini eshitganlar. Ular har bir tovush o'z xususiyatiga ega ekanligiga e'tibor berishgan.

Vaqt o'tib, inson eshitgan tovushlarini qaytarishni boshlagan. U qarsak chalib, oyoqlarini tapillatgan, tayoqlar va toshlarni bir-biriga urib, tovushlar chiqargan. Shu tariqa ilk **ritmlar** paydo bo'lgan. Musiqi odamlarga zavqlanish, mehnat qilish, bayramlarni nishonlash va o'z hissiyotlarini ifodalashga yordam bergan.

Nima uchun inson shunchaki tabiat tovushlarini tinglabgina qolmay, o'zi ham tovush yaratishni istagan?

Ilk cholg'ular

Ilk cholg'ular juda oddiy bo'lgan. Ular tabiat in'om etgan narsalardan: **hayvon suyaklari**, **yog'och**, **qamish**, **teri** va **toshdan** yasalgan.

Suyakdan yasalgan fleyta eng qadimgi cholg'ulardan biri sanaladi. Uning yordamida nafaqat alohida tovushlar, balki oddiy kuylarni ham chalish imkoniyati bo'lgan.

Vaqt o'tib, barabanlar va musiqiy kamon paydo bo'lgan. Har bir yangi cholg'u inson qarshisida yangi imkoniyatlarni ochgan.

suyakdan yasalgan fleyta

Olimlarning fikricha, ilk musiqiy cholg'ular taxminan **40 ming yil muqaddam** paydo bo'lgan.

Berilgan rasmlarni ko'zdan kechiring. Qadimgi ustalar qanday tabiiy materiallardan foydalanishgan?

Qanday qilib ushbu cholg'ulardan tovush (zarb berish, puflash yoki torlarni chertish) hosil bo'lgan?

lira

baraban

shoxnay

*suyakdan yasalgan
shoxnay*

kichik baraban

Qadimgi dunyo musiqasi

Shaharlarning taraqqiy etib borishi bilan birga musiqa odamlar hayotining bir qismiga aylandi.

Turli mamlakatlarda o'z musiqiy an'analari va sevimli cholg'ulari paydo bo'ldi. Qadimgi Misrda arfa va fleytalar, Qadimgi Yunonistonda lira va kifalar, Sharq mamlakatlarida torli va damli cholg'ular yangragan.

Musiqa turli bayramlar, teatr tomoshalari, tantanali marosimlar va xalq sayillarida hamrohlik qilgan. Shu tariqa musiqa sekin-asta haqiqiy san'atga aylangan.

Qadimgi Xitoy. Gutsin.

Qadimgi Misr. Arfa.

Qadimgi Yunoniston. Lira.

Arxeologlar qadimiy saroy va ibodatxonalar devorlarida musiqachilar tasvirlarini topishgan. Ushbu tasvirlar tufayli olimlar ming yillar oldin musiqiy cholg'ular qanday ko'rinishga ega bo'lganini aniqlashgan.

1. Inson uchun musiqaning ilk manbayi nima bo'lgan?
2. Dastlabki cholg'ular qanday materiallardan tayyorlangan?
3. Nima uchun musiqa qadimgi dunyo odamlari uchun muhim bo'lgan?
4. Nima deb o'ylaysiz, nima uchun musiqa bugungi kungacha saqlanib qolgan?

Ilk cholg'ular haqida qiziqarli ma'lumotlar tayyorlang.

